

praktijkinterieurs

Op het **OOG**

Duffe huisartsenpraktijken met vergeelde tijdschriften in de wachtkamer. Ze lijken onuitroeibaar. Maar het kan ook anders. Heel anders.

TEKST: **ROBERT CROMMENTUYN**
BEELD: **DE BEELDREDAKTIE, VINCENT BOON; ATELIER VAN LIESHOUT**

Kunst!

In Maastricht heeft huisarts Jeu van Sint Fiet zijn praktijkruimte laten inrichten door kunstenaar Joep van Lieshout.

‘De praktijk is in 2004 geopend. Daarvoor heb ik achttien jaar lang met een andere huisarts in een maatschap gezeten. Maar op een gegeven moment waren we op elkaar uitgekeken. Het besluit is toen gevallen om als twee huisartsen onder één dak verder te gaan. Op het moment dat ik alleen verder ging, moest ik mezelf de vraag stellen: wie ben ik en wat wil ik? Moderne kunst is mijn leven, dus ben ik op zoek gegaan naar kunstenaars die mij konden helpen. Via exposities en artikelen had ik al kennism gemaakt met Joep van Lieshout. Zijn werk sprak me aan. Hij maakt organische vormen en laat zich inspireren door het menselijk lichaam. Ik zag overeenkomsten met mijn werk als dokter. Bovendien heeft hij net als ik een rebels karakter.’

Intimiteit

Van het een kwam het ander. Atelier Van Lieshout (AVL) ontwierp en bouwde voor Van Sint Fiet een complete praktijk in kleurrijk polyester. De toegangsdeur bevat een afbeelding van het hart, de esculaap en de naam Van Sint Fiet. ‘Het hart vertegenwoordigt het centrum van de bloedsomloop en symboliseert liefde en genegenheid.’

De praktijk bestaat verder uit een ontvangstbalie, een wachtkamer, een behandelkamer en twee spreekkamers. Daarvan is er een voor Van Sint Fiet. De andere wordt afwisselend gebruikt door een praktijkondersteuner, een praktijkassistente, een eerstelijnspsycholoog of een co-assistent.

‘De wachtkamer staat voor anonimiteit, de spreekkamer voor intimiteit’, zegt Van Sint Fiet. ‘Joep heeft daarnaast nog een extra element aan mijn spreekkamer toegevoegd. Een achthoekige erker is er als een spoetnik aangekoppeld. Deze *clip-on* staat voor mystiek. In dit gedeelte voer ik gesprekken met patiënten over psychoproblematiek, palliatieve zorg en euthanasievraagstukken.’

‘Van Lieshout heeft het volledige ontwerp voor zijn rekening genomen, inclusief de infrastructuur, zoals vloerbedekking en meubels. Hij is er bovendien in geslaagd om onze eigen kunstcollectie in de praktijkruimte te integreren. Het is uiteindelijk een gewone praktijkruimte geworden, geen museum. Als ik er zelf ben, kijk ik er ook niet naar alsof het een kunstwerk is. Voor mij is het gewoon mijn werkruimte.’

Preventie

Van Sint Fiet is zeer tevreden met het resultaat. ‘Het mooiste compliment kreeg hij van een patiënt die uit Mozambique afkomstig is. “*I’m home again*”, zei ze. Het ontwerp van Van Lieshout sluit precies aan bij waar ik voor sta: laagdrempelig en toegankelijk. Ook voor mij en mijn medewerkers is het een openbaring geweest. De omgeving stimuleert open communicatie. Dat voel ik tussen mij en mijn medewerkers, maar ook bij mijn patiënten. Zij presenteren hun klachten veel laagdrempeliger dan ik gewend was. En de professionals die hier werken, zijn beter in staat om te luisteren en geven betere antwoorden op vragen.’

Volgens de Maastrichtse huisarts heeft het ontwerp ook effect op zijn werkzaam-

KARAKTERISTIEKE *werkruimte* FLINKE OPPEPPER VOOR SPREEKUUR

heden in de preventieve sfeer. 'In deze omgeving is de regie van de dokter gewaarborgd. Patiënten kunnen zich hier identificeren met hun arts. Dat is toch heel anders dan in een oude afgebladderde praktijkruimte waarin de papieren zich opstapelen. Dat roept toch eerder een gevoel van mufheid en duifheid op. Natuurlijk gaat dat niet voor alle patiënten op. Als mensen echt ziek zijn, staat hun hoofd niet naar kunst. Maar bij bezorgde patiënten helpt deze ruimte om de helderheid in het hoofd te herstellen, weer te gaan zien en waarnemen.'

* * *

Design!

Een architect nam de nieuwe praktijk van huisarts Joke Lanphen in Blaricum onder handen.

'Na jaren van voorbereiding is Gezondheidscentrum De Lloods in Blaricum dorp in november geopend. Het centrum huisvest naast mij ook mijn collega-huisartsen Marius Beltman en Marijke van Daelen. Verder zit er in het gebouw een apotheker, een fitnessruimte en een tiental zorgprofessionals: van een eerstelijns psycholoog en een tandarts tot een haptotherapeut.'

'Het gebouw was eerst een bedrijfshal van het bouwbedrijf van mijn ouders. Het heeft alleen al zes jaar geduurd om het bestemmingsplan zodanig gewijzigd te krijgen, dat het gebouw de huidige functie kon hebben. Met dit pand heb ik een persoonlijke ambitie gerealiseerd.'

Robuust

De naam Lloods is op zijn minst opvallend te noemen voor een gezondheidscentrum. 'In het dagelijkse spraakgebruik van de aannemer was er al snel sprake van de "Lanphen-lloods". Toen we een naam zochten voor het centrum, bleek "de Lloods" bij iedereen goed te vallen. Een mooie, robuuste naam. Maar we wilden ook een website voor het gezondheidscentrum en lloods.nl en lloodsen.nl waren al vergeben. Toen werd het Lloods. Als je het uitspreekt, hoor je het verschil niet. En de verwijzing naar "Lanphen-lloods" vind ik wel aardig. Het is toch een plek en een gebouw met een emotionele binding. Bijna al mijn broers en zussen en ik wonen in panden die rondom het gezondheidscentrum liggen. En binnen heb ik een grote foto waarop mijn opa, mijn vader en mijn broer de eerste steen leggen voor de parkeergarage onder het gezondheidscentrum.'

Aardwarmte

De persoonlijke betrokkenheid bij het gloednieuwe complex gaat voor Joke Lanphen nog verder. Haar man, Menno Ongerling, is architect bij B.O.S. Architecten en tekende voor het ontwerp en de inrichting. 'Hij heeft er een heel

‘WE GEBRUIKEN HIER
aardwarmte
EN *eerlijke* MATERIALEN’

vrij gebouwd van gemaakt. Er is een centrale wachtkamer voor iedereen die hier praktijk houdt. Door de grote glazen koepel erboven is het een open, heldere ruimte geworden. Als je er zit, zie je de wolkenluchten voorbijtrekken. Omdat de lichtinval zo groot is, zijn de wanden donker gemaakt. De spreekkamers zijn in de buitenste schil geplaatst. Om de communicatie te vergemakkelijken, zijn er doorgangen tussen de praktijkruimten gekomen. Ook zijn er "achterafgangetjes" waar professionals elkaar buiten het zicht van de patiënten kunnen treffen.

Alles is heel ruim opgezet, zodat ook de praktijkondersteuners en assistentes nu, in tegenstelling tot hun vorige onderkomen, volop werkruimte hebben. Verder is het hele gebouw voorzien van de modernste technieken op het gebied van geluidsisolatie en klimaatbeheersing. Zo maken we hier gebruik van aardwarmte. Er zijn ook alleen eerlijke materialen als steen, hout en glas toegepast."

Keukentafel

Als echtgenote van de architect en toekomstig gebruiker had Lanphen de mogelijkheid zich stevig tegen het ontwerp aan te bemoeien. Toch heeft ze dat niet echt gedaan. 'Natuurlijk hebben we het er aan de keukentafel over gehad, maar ik heb me eigenlijk alleen met de huisartsenpraktijk bemoeid. De andere gebruikers hebben allemaal hun eigen ideeën kunnen realiseren. De apotheek ziet er heel anders uit dan de huisartsenpraktijk en ook de fitnessruimte is weer heel anders. De gemeenschappelijke ruimten hebben een neutrale stijl, maar alle andere ruimten hebben hun eigen sfeer. Daardoor lijkt het geheel ook niet op de zoveelste kantoorcolos.'

Uitstalling

Die diversiteit maakt deel uit van het concept waarmee Ongering heeft gewerkt. 'Ook elk van de drie huisartsenpraktijken is verschillend. Er is er één in een klassieke stijl, met veel hout, één in een huiselijke en één in zakelijke stijl.' Die laatste is van Lanphen zelf. 'Er is geen uitstalling van medische attributen zoals je die in veel andere praktijken wel ziet. Het is een rustig ogende kamer. De inrichting leidt daardoor niet af van de gesprekken die ik voer.' Bijzonder blij is Lanphen met haar bureau. 'Dat is vooral erg prettig qua afmetingen. Zowel ikzelf als de patiënt kan zoveel ruimte nemen als prettig is.'

* * *

Doe-het-zelf!

Huisarts Marijke Buijs heeft haar praktijkruimte in Leidsche Rijn zelf ingericht.

'Wijkzorgcentrum Vleuterweide in de Utrechtse vinexlocatie Leidsche Rijn is oktober vorig jaar geopend. We zijn toen gestart met mij als huisarts, een assistente, een laptop en nul patiënten. Noodgedwongen zijn we begonnen in een gewoon woonhuis. Daar keken we tegen kale muren aan. Nu kun je de inrichting voor een praktijk wel kopen, maar daar hadden we het geld niet voor. Daarom hebben we zo veel mogelijk zelf gedaan, de muren geschilderd en de vloerbedekking gelegd. Niet alleen om geld te besparen, maar ook omdat ik het gewoon leuk vind om met de kwast in de weer te gaan. Een aantal meubels zijn tweedehands of goedkoop aangeschaft. Behalve de onderzoekstafel, die is wel nieuw gekocht. Alles bij elkaar heeft het niet meer dan een paar duizend euro gekost.'

Fietslampjes

Toen ze aan de slag ging, had Buijs al een duidelijk idee voor ogen. 'Ik heb vijf jaar in andere huisartsenpraktijken gewerkt. Het viel me op dat die vaak een stoffig aanzien hebben. Dat wilde ik hier niet. Met grappige, kleurige dingen hebben we

hier een gemoedelijke sfeer proberen te creëren. Als huisstijlkleuren hebben we voor *lime* en turquoise gekozen.'

Om de praktijk op te fleuren zocht de jonge huisarts naar wanddecoraties met een medische invalshoek. 'Al brainstormend kwam ik op het idee om schilderijen te maken met medische instrumenten en verbandmaterialen. Boven mijn bureau hangt een zesluik met mijn oude stethoscoop. En op de gang een serie van vier schilderijen met spuiten. Dat zijn tevens wandlampjes: ik heb er fietslampjes in gemonteerd. Verder heb ik nog een aantal schilderijen met verbandmateriaal gemaakt.'

Het pronkstuk van de praktijk is een lamp die Buijs jaren geleden maakte. 'Toen ik als agnio in een ziekenhuis werkte, heb ik die gemaakt van een oude infuuspaal en infuuszakken. De zakken heb ik gevuld met verschillende kleuren inkt. De lamp staat nu in de wachtkamer. Echt alle patiënten beginnen erover.'

Buijs heeft met haar zelfgemaakte kunstvoorwerpen geprobeerd om een vrolijke draai te geven aan een serieuze zaak. 'Dit is een jonge praktijk met veel kinderen. Die vinden de lamp echt geweldig. En door injectiespuiten en verband in schilderijen te gebruiken, associëren ze dat soort spullen niet met iets engs.'

Verhuisplannen

De praktijk van Buijs en haar collega's is een succes. 'Inmiddels werken er in het wijkzorgcentrum wel tien verschillende disciplines, van verloskundigen tot logopedisten. Via een strak schema is vastgelegd wie, wanneer waar zit. Als we in de toekomst mogelijk verhuizen naar een ander onderkomen, dan kunnen we, denk ik, veel van het interieur meenemen. Wat we hebben, bevalt eigenlijk prima.' ✱